

РЕЦЕНЗИЯ

на

дисертационния труд на **ПЕТКО СТАНИСЛАВОВ МАВРУДИЕВ** на тема: „**ФИЗИЧЕСКО РАЗВИТИЕ И ДЕЕСПОСОБНОСТ НА СТУДЕНТИ**“ за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ..... (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт)

Рецензент: проф. Даниела Дашева, ДН

Актуалност на проблема

Проблемът за установяване на физическата годност на студенти от висшите училища в България е особено актуален рязко намалената двигателна активност на младите хора и ограничените им възможности за практикуване на спорт. Прогресивното намаляване на задължителните практически занимания със спорт на студентите през последните години и липсата на единни актуални стандарти в национален мащаб, за контрол и оценка, е изходната база за формулиране от докторанта на изследователския научен проблем и подходите за неговото ефективно решаване. Предположено е, че чрез използването на тестовата батерия на EUROFIT ще се събере актуална информация за състоянието на физическото развитие, физическата дееспособност и адаптационните възможности на сърдечно съдовата система на студенти и разработи актуализирана нормативна база за контрол и оценка.

По структурата на дисертационния труд:

Дисертационният труд обхваща обем от 187 страници, включително библиографската справка и приложения, които включват нормативни таблици.

Композирани са балансирано в три основни глави и изводи и препоръки. Онагледен е богато с 59 цветни фигури за по-добро възприемане и 27 таблици.

По съдържанието на докторския труд:

Общата ми крайна оценка на дисертационния труд определено е положителна на основата на редицата приносни моменти в отделните глави, които ще посоча по-долу.

Какво прави впечатление:

Първо, актуалната и съвсем навреме избрана тематика на научното изследване, която дава основание за належащи адекватни нововъведения в учебния процес по физическо възпитание и спорт във висшите училища.

Второ, добре разработеният литературен обзор на базата на 163 литературни и интернет източници и съвременното критично представяне на процесите, отнасящи се до:

а/ развитието и състоянието на физическото възпитание във висшите училища в България;

б/ състоянието на физическата дееспособност на студентите и възможностите за нейното подобряване;

в/ здравното възпитание и намалената двигателна активност на съвременните млади хора;

г/ логически изведената хипотеза на изследването, реално осъществима и доказана по-късно на страниците на трета глава.

Трето, коректно дефинирана цел и шест основни задачи на изследването в 5 основни направления:

а/ проучване на състоянието на проблема за физическото развитие и физическата дееспособност на студентите от висшите училища;

б/ установяване на средното ниво и вариативност на признаците за физическо развитие и физическа дееспособност;

в/ разкриване на факторната структура и идентифициране на основните фактори на физическото развитие и физическата дееспособност на изследваните студенти;

г/ оценка на възможностите на сърдечно-съдовата система за адаптация към физически натоварвания при студенти;

д/ разработване на нормативи за контрол и оценка на физическото развитие и физическата дееспособност на студентите от изследваните професионални направления.

Направеният анализ на формите на организиране на учебния процес по физическото възпитание и спорт във висшите училища може да послужи като основа за извеждане на редица обобщения, оценки и формиране на нови подходи за усъвършенстване.

Добро впечатление прави и подглава I.5, в която са представени интересни факти за здравето като биологична и социална категория; здравно значимите фактори; що е то здравословен начин на живот; поведенчески рискови фактори; съдържание и принципи на здравното възпитание; оценка на здравното състояние на децата и юношите на базата на последните проучвания в Европейски мащаб и ролята на двигателната активност за укрепване и съхранение на здравето на младите хора.

Четвърто, използваната адекватна на задачите, методика на изследване. Дефинирани обект, предмет, контингент на изследването. Подробно описан, организиран и проведен спортно-педагогически експеримент, чрез тестиране с 14 теста по методиката на Еврофит и 1 тест – Степ-тест YMCA за кордиореспираторна издръжливост, както и 6 морфофункционални, в това число и индекса на телесна

маса (BMI) за степента на охраненост на студентите. Удачно подбрани и приложени математико-статистически методи.

Изследвани са общо 307 студенти (197 мъже и 120 жени) от УНСС и НСА „В. Левски“ (УФ и КТ). Изследването е проведено в периода 2015 -2018 година.

При анализа на резултатите на страниците на трета глава можем да отбележим следните положителни моменти, същевременно и някои от тях с приносен характер:

1. Установено е, с помощта на вариационен анализ, състоянието на физическото развитие и физическата дееспособност на изследваните студенти с различна професионална квалификация. Логично най-високо ниво на физическа дееспособност се наблюдава при студентите от УФ на НСА „В. Левски“, а бъдещите кинезитерапевти значимо превъзхождат студентите-икономисти. Най-добри скоростни възможности, обаче се наблюдават при студентите-икономисти.

2. Изведена е факторната структура на физическото развитие и физическата дееспособност на изследваните студенти - мъже като са обособени 5 основни фактора при бъдещите учители и 6 при кинезитерапевтите и икономистите. Факторната структура при студентките се описва и при трите съвкупности от 5 основни фактора. Като водещи признаци на физическата дееспособност се оформят взривната сила на долните крайници, бързина със смяна на посоката и статичната сила на хватата.

3. Оценена е реакцията на сърдечно-съдовата система на приложено стандартно натоварване. Най-високо ниво на функционална адаптивност се наблюдава при студентите от УФ на НСА „В. Левски“, а най-ниско при бъдещите икономисти.

4. Разработена е актуална нормативна база за контрол и оценка на физическото развитие и физическата дееспособност на студентите по 6-балната

система, със стъпка между две съседни оценки от 0,25 за по-точно отчитане на прирастите дори и в по-кратки периоди от време.

Дефинираните в края на дисертационния труд изводи и препоръки обективно отразяват извършената от докторанта изследователска и аналитична работа. Те са формулирани добре и придават завършен вид на дисертационния труд. Особено съществени за спортно-педагогическата практика са изведените четири методически препоръки. Те могат да послужат като отправна точка за оптимизиране на учебния процес по физическо възпитание и спорт във висшите училища.

Нямам съществени препоръки и бележки към дисертационния труд.

Не са установени факти на плагиатство и общи публикации.

Представени са три публикации по темата на дисертационния труд в научно-методическото списание „Спорт&Наука“.

Петко Маврудиев е роден през 1985 година. Завършва НСА „В. Левски“ през 2009 година със специалност учител по физическо възпитание и треньор по тенис. Има магистърска степен по адаптирана физическа активност. Реализира се като учител по тенис и треньор на деца, основно в САЩ. Има опит като хоноруван преподавател в УНСС по тенис и фитнес. Владее отлично английски език.

В заключение, представеният дисертационен труд е актуален и дисертабилен и съдържа необходимите качества. Идеята е добра и инструментариума за изпълнение е подбран подходящо и има практическо приложение. Това ми дава основание да предложа на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен “доктор” по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ..... (Методика на обучението по физическо възпитание и спорт) на Петко Станиславов Маврудиев.

15.01.2019 г.

Рецензент:

(проф. Д. Дашева, ДН)